

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№1
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 772 sahifa,
5-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Talabalarda tolerantlikni shakllantirish zarurati va samaradorligi.....	28
Bafayev Muxiddin Muxammadovich	
Muhandislik grafikasi bo'yicha raqamli kompetensiyalarni shakllantirishda grafik dasturlardan foydalanish metodikasini yaratish	34
Axmatova Asila Akmaljon qizi	
Investigation on the Efficacy of Pedagogical Approaches in Virtual Learning	37
Burkhonova Zarafuz Qobilovna, Makhmudov Shaxboz Muzzafarovich	
The Role of Input And Interaction in Second Language Acquisition.....	40
Dilorom Poyonova	
Muhandislik yo'nalishida kartografiya fanini integratsiyalashgan holda o'qitish	45
Kazakbayeva Muxabbat Turabayevna	
Incorporation of Moocs Into the Digital Educational Framework for the Development of Professional Speech Culture.....	49
Kudrat-Zoda Kamola Alisherovna	
Pedagogical Strategies for Enhancing Students' Creative Thinking Throughout the Learning Process	52
Makhmudova Ugliy Baxtiyarovna	
Kognitiv yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning media savodxonligini rivojlantirish	57
Mirzayeva Mayramxon Zaynobiddinovna	
Transformatsion yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning sun'iy intellekt savodxonligini rivojlantirish.....	61
Mirzayeva Ziyoda Uktamjonovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni tanqidiy fikrlashga o'rgatish	65
Qurbonboyeva Gulnoza Mahmud qizi	
An Online Service that Integrates Up-To-Date Content From Well-Known Mooc Platforms	68
Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Abdurahmonova Osiyo Jahongirovna	
The Fourth Phase of Distance Education: Integrated Technologies and Moocs	71
Rahimberdiyev Rustam Abdunasirovich, TaranenkoTatyana Viktorovna	
Gamifikatsiya orqali iqtidorli o'quvchilarning o'quv motivatsiyasini oshirish	74
Rustamova Manzura Mirkamolovna, Xaytbayeva Malika Qobil qizi	
Boshlang'ich ta'lim fanlarini didaktik o'yinlar orqali tushuntirish	77
Rustamova Manzura Mirkamolovna, Shomaxsudova Diyora Dilshod qizi	
O'smirlar orasida alkogolizm, giyohvandlik va toksikomaniya profilaktikasi	80
Sh. F. Mustafayeva	
Educational Physics Experiments: Methods and Didactic Strategies for Developing Critical Thinking in Students	85
Turayev Alimjan Bahriddinovich	
The Problems of Remote Learning Technology and Global Trends in University Education Development.....	88
Tursunov Begzod Sherzodovich, Shukurova Madina	
A Case Study of Humanities Disciplines Using Massive Open Online Courses as a Resource for Blended Learning.....	91
Tursunov Begzod Sherzodovich, Eshkabilov Kodirali Davlatmuratovich	
Modern Education and Training Practices for Future Dentists	94
Turumova Marjona Bahodirovna	
Kommunikativ yondashuv asosida nutqiy kompetensiyani shakllantirish.....	98
Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna	

Maktabgacha ta'lim jarayonida mutaxassislik fanlarini o'qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar: amaliy muammolar va ularning innovatsion yechimlari	102
<i>Xabibulayeva Shaxrizoda O'ktam qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarda nutq o'stirish darslari orqali Soft Skills ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy pedagogik psixologik asoslari	106
<i>Xoldarova Mubina Qudratbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhit va uning turlari	110
<i>Xolmirzayeva O'g'iloy Murotali qizi</i>	
Развитие компетенций студентов-биологов в изучении языков	114
<i>Абдуллаева Нигора Курбановна</i>	
Формирование интереса и повышение эффективности школьного урока физической культуры	118
<i>Мукимов Олим Эргашевич</i>	
Incorporation of Massive Open Online Courses Into the Higher Education Framework	122
<i>Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Nasrullayev Javlonbek Tal'atjonovich</i>	
Совершенствование инновационной методики социально-педагогической деятельности будущих педагогов в полилингвальной среде с использованием искусственного интеллекта	125
<i>Хужаниязова Гузаль Юлдашевна</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ faoliyatini xalq og'zaki ijodi asosida rivojlantirish	130
<i>Abduraximova Muxabbat Allayevna</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'rganiladigan nostandart masalalar	133
<i>Karimova Kunduz Ruzibayevna, Yo'ldosheva Tojigul Ulug'bek qizi</i>	
Video-marketingning iste'molchilar jalb qilinishiga ta'siri: Tiktok va Youtube misolida.....	138
<i>Rustamova Ma'mura Asqar qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kognitiv jarayonlarini diagnostika qilish	141
<i>Shorustamboyeva Shahnoza Ulug'bekovna</i>	
The use of Visualization Technology as a New Trend in Teaching the English Language	144
<i>Tursunoy Ortiqova</i>	
Didaktik drama asosida kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishda narrativ yondashuvning asosiy tushunchalari tahlili	149
<i>Xolbayeva Dildora Azizovna, Sadiyeva Shaxnoza Xusanovna</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida biokimyo fanini o'qitishda work-based learning metodikasini qo'llash ..	153
<i>Mamadaliyeva Zarina Raxmat qizi</i>	
Bo'lajak shifokorlarni tibbiy amaliyotga tayyorlash metodikasini takomillashtirish.....	156
<i>Murtazayeva Nasiba Komiljonovna</i>	
Autizm spektri buzilishi bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'limni tashkil etish	159
<i>Xusnidinova Saodat</i>	
Muloqot madaniyati asosida liderlik fazilatlarini shakllantirishning samarali usullari	163
<i>Djumayeva Dildora Isroilovna</i>	
Integrating Quizlet, Kahoot, and Padlet Into Vocabulary Instruction: An Experimental Study With Undergraduate Philology Students.....	167
<i>Inoyatova Umida Boxadir qizi</i>	
Advantages and Disadvantages of Teaching Students Via Competent Based Approach in Order to Improve Their Listening and Speaking in Finland	171
<i>Abdukhakimova Kamola Akmalovna, Rahmatova Mohijahon Ahmad qizi</i>	
Kimyo ta'limida iqlim o'zgarishlariga oid ilmiy ma'lumotlar asosida qaror qabul qilish kompetensiyasini rivojlantirish	175
<i>Akbarova Saidaxon Rustamovna</i>	
Tibbiyot oliy ta'limida pediatriya talabalari klinik fikrlashini rivojlantirishda muammoli ta'lim metodlarining roli.....	180
<i>Atadjanova Shaira Xalilovna, Umarkulov Muxtorali Islomkulovich</i>	

Individual ta'lim muhiti asosida bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini kasbiy-metodik tayyorlashni takomillashtirish.....	185
<i>Azamatova Dildora Shuxrat qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim-tarbiya tizimida raqamli ta'limni joriy etishning innovatsion yondashuvlari va samaradorlik omili.....	189
<i>Babayeva Dilnoz Xaydarovna</i>	
O'qish savodxonligini oshirishda xalqaro tadqiqotlarning o'rni (PISA va PIRLS)	192
<i>Barakayeva Shahnoza Fazliddin qizi</i>	
Yosh rahbarlarda boshqaruv stressining namoyon bo'lishi va boshqaruv faoliyatiga moslashuv muammolari: ta'lim tizimi sharoitida psixologik holat tahlili.....	195
<i>Djavgarova Dilfuza Shuxrat qizi</i>	
Sun'iy intellekt va katta ma'lumotlardan foydalanish asosida oliy ta'lim muassasalarida boshqaruv samaradorligini oshirish strategiyalari.....	199
<i>Duvlayeva Nozigul Xolmuxammad qizi</i>	
Enhancing English Learners' Pronunciation Through AI-Based Language Applications.....	203
<i>Egamova Munisa Khakim kizi</i>	
Maktab ta'lim tizimining dars jarayonlarida elektron qo'llanmalardan samarali foydalanish.....	208
<i>Kodirov Akbar Shuxratovich</i>	
Improving the Methodology of Teaching Biochemistry in Medical Higher Education Institutions Through Virtual Laboratory Tools	213
<i>Mamadaliyeva Zarina Rakhmat kizi</i>	
O'smirlarda kommunikativ tolerantlik muammosining nazariy-metodologik asoslari.....	218
<i>Mirsidikova Aziza Mirvohidovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining sog'lom turmush tarzini tashkil etishning nazariy asoslari	221
<i>Muxtorova Xusnidaxon Abdug'oprovna</i>	
Improving the Theoretical and Methodological Foundations for Integrating Generative Artificial Intelligence Technologies Into English Language Teaching in Higher Education.....	226
<i>Nigmatova Nozimakhon Ulugbek kizi</i>	
Maktabgacha ta'lim va oila hamkorligi: zamonaviy yondashuvlar va ilmiy asoslar.....	229
<i>Omondavlatova Diyora Otabekovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida iqtidorli talabalarning ilmiy va ijodiy kompetensiyalarini aniqlashga yo'naltirilgan axborot tizimini yaratish	233
<i>Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Ro'zimatova Saidaxon Abdivoxiid qizi</i>	
O'quvchilarni o'zbek xalq og'zaki ijodi namunalari vositasida vatanparvarlik ruhida tarbiyalash pedagogik muammo sifatida.....	237
<i>Qodirqulov Nodirbek Hamroqul o'g'li</i>	
Oliy ta'lim tizimida talaba-qizlarning kasbiy, madaniy va kommunikativ faoliyatlarini samarali tashkil etish	242
<i>Qurbonova G. M.</i>	
Kasbiy tayyorgarlik jarayonida refleksiv yondashuvning metodologik asoslari	245
<i>Raxmatova Shaxnoza Oybek qizi</i>	
Inkluziv ta'limda pedagogik diagnostika: maxsus ehtiyojli o'quvchilarning o'quv yutuqlarini baholash	248
<i>Norqobilova Rayxona Davlatovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining umummadaniy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari.....	252
<i>Saidova Nigora Olimovna, Jo'rayeva Nilufar Rustamjon qizi</i>	
Pedagogical Strategies for Enhancing Students' Creative Thinking Throughout the Learning Process	254
<i>Shaymatova Aziza</i>	
Dasturiy-metodik majmuani ishlab chiqish bosqichlari hamda pedagogik talablar.....	259
<i>Soliyeva Gavharoy Yodgorjon qizi</i>	
Nutq kamchiliklarini bartaraf etishda maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda pedagogik metod va o'yinlarning samaradorligi	265
<i>Suyarova Orzigul Sodiq qizi</i>	

Yoshlarni nikohga tayyorlashda shaxsiy omillar va psixologik yetuklik.....	269
To'xtamatova Nargizaxon Abdullayevna, Buranova Sevra Sa'dullayevna	
O'zbekiston umumiy o'rta ta'lim tizimida rahbarlarning liderlik kompetensiyalarining hozirgi holatini diagnostika qilish	273
Taylakova Dilnoza Norbekovna, Latifova Mavjuda Xurramovna	
Ta'limga o'qib tushinishni sun'iy intellekt bilan integratsiya qilish imkoniyatlari va pedagogik strategiyalari.....	276
Umarov Bahrom Norboyevich	
Talabalar mobilligi jarayonida pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari.....	281
Xabibullayev Alimardon Xidoyatillayevich	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarni tayyorlashda kompetensiyaviy yondashuvning roli va ahamiyati.....	286
Yo'ldosheva Iqbol Bekbo'lsin qizi	
Boshlang'ich sinflarda chet tilini o'rganishning ahamiyati va undagi zamonaviy yondashuvlar	289
Yoqubjonova Mohlaroyim Abdumalik qizi	
O'smir shaxsida refleksiyani shakllanishida ota-ona munosabatlarning ta'siri	292
Yulchiboyeva Dilfuza Ergashevna	
Boshlang'ich ta'limda geymifikatsiya orqali til kompetentligini rivojlantirish.....	297
Zokirova Sohba Muxtoraliyevna, Nurmuhamedova Dilshoda Zaynobiddin qizi	
Профессиональная этика педагога высшего учебного заведения	302
Журабекова Хабиба Мадаминовна	
Ortodontiyada mioterapiya: miogimnastik dentoalveolyar apparatlarni qo'llashning taqqoslama tavsifi	305
Tursunov Begzod Sherzodovich, Sayfulayeva Aziza Anvarovna	
Музейная педагогика на уроках воспитания в средней школе: методика включения музейных практик в процесс обучения и воспитания подростков	308
Умрихина Виктория Игоревна	
21st Century Dental Innovation Technologies: An Overview	314
Khojimurodov Burkhon Ravshanovich	
Цели и задачи педагогических систем, основанных на конструктивизме в общеобразовательных школах	317
Шарипова Шахноза Шавкат кизи	
Способы повышения мотивации учащихся при изучении русского языка.....	321
Эшонкулов Хамрокул Маматкулович	
Yosh sportchilarda jismoniy tayyorgarlikni rivojlantirishda funksional mashqlarning ahamiyati.....	326
Aminov Botir Umidovich	
Nutqiy faoliyatda fikr va til tizimlari.....	330
Axmedova Muyassar Xadimatovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga xorijiy tilni o'rgatish psixologiyasi	333
Axmedova Muyassar Xadimatovna, Halimova Gulasal Xamroqulovna	
10–12 yoshli tennischilarda texnik tayyorgarlik samaradorligini oshirish uslubiyati	336
Axmedova Nafisa Isaxodjayevna	
Bo'lajak pedagoglarda hayotiy ko'nikmalarini shakllantirish masalalarining ilmiy tadqiqi.....	340
Axunbabayeva Shaxnoza Shuxratovna	
Musobaqa oldi bosqichida tennischilarning maxsus jismoniy sifatlarini kompleks mashqlar yordamida rivojlantirish uslubiyati.....	345
Azamatov Abdullo Isaxo'ja o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishda zamonaviy yondashuv	349
Choriyeva Durdona Anvarovna, Po'latova Mahfuza To'liqin qizi	
Xorij olimlari tadqiqotlarida mustaqillik sifatini rivojlantirishga oid yondashuvlar	354
D. A. Saliyeva	
Milliy adabiyot namunalari yordamida talabalar tanqidiy tafakkurini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlari	358
Erallyeva Dilnoza Oybek qizi	

Oliy ta'lim tizimida tyutorlik institutini rivojlantirishning dolzarb masalalari	362
<i>Kandaxarov Zafar Ishratovich, Tajibayeva Komila Taxirjonovna</i>	
Integrating Communicative and Task-Based Approaches in English Language Teaching Within a Learner-Centered Framework	366
<i>Madinabonu Farkhodova</i>	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda ijobiy munosabatlarni shakllantirish usullarining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	370
<i>Mirsaitova Guzal Baxodirovna</i>	
Ta'limda sun'iy intellektdan foydalanish imkoniyatlari	373
<i>Mamatova Dilnoza Bekpo'latovna</i>	
7-sinf biologiya kursini o'qitishda o'quvchilarning metodologik savodxonligini shakllantirish	377
<i>Mirzayeva Nigoraxon Ibrohimjon qizi, Azimov Bekjon Ibrohimjon o'g'li</i>	
10–12 yoshli belbog'li kurashchilarini o'quv-mashg'ulot jarayonida koordinatsion qobiliyatlarni takomillashtirish	380
<i>Mirzoqulov Sh. A.</i>	
Pedagog xodimlarning malaka-mahoratini oshirish – samaradorlik omili	384
<i>Musurmonova Mariya Burxonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila hamkorligini tizimli yondashuv asosida boshqarishning pedagogik mexanizmlari	387
<i>Muxamatova Gulmira Erkinjon qizi</i>	
Zamonaviy o'zbek tilida so'z tartibi va sintaksis xususiyatlari	392
<i>Narimova Gulnora Abdumannonova</i>	
Ilmiy va innovatsion boshqaruv yondashuvlari orqali o'quv jarayoni samaradorligini oshirish texnologiyalari	396
<i>Norbo'tayev Baxtiyor Abduraximovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida algebraik fikrlashni rivojlantirishda mental arifmetikaning o'rni va roli	400
<i>Nurillayev Samad Safarovich, Qodirova Nilufar</i>	
Bolalarning sportga oid ta'lim-tarbiya madaniyatini shakllantirish omillari va yo'nalishlari	405
<i>Ochilov Jonibek Abdo'xomid o'g'li, Rishad Badayev</i>	
Raqamli ta'lim jarayonida pedagoglarning AKT va media savodxonligini oshirish bo'yicha samarali metodik yondashuvlar	408
<i>Rashidov Sherzod Abdirayimovich</i>	
Didaktik o'yinlar yordamida o'quvchilarning ona tiliga doir bilimlarini mustahkamlash	413
<i>Raxmataliyev Sherzod</i>	
Bosh harflar ramzga aylanganda: monogrammaning zamonaviy grafik dizayndagi ahamiyati	416
<i>Sheraliyev Sanjarbek Karimberdiyevich</i>	
Ta'limning raqamli transformatsiyasi sharoitida o'quvchilarning o'quv-biluv faoliyatini faollashtirish usullari	420
<i>Xakimova Yoqutxon Toxirjon qizi, Tursunova Saida Soliyevna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida noverbal muloqot kompetensiyasini shakllantirish metodlari	423
<i>Xolmo'minova Bahora Abdujalolovna</i>	
Frustratsiya holatining psixologik mohiyati va uni yengish mexanizmlari	426
<i>Y. E. Sobirov</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga ertaklarni hikoya qilishda motiv va syujetning tarbiyaviy ahamiyati ("Pahlovon Rustam" ertagi misolida)	430
<i>Zulayxo Nazarova, Farangiz Mardiyeva</i>	
Oliy ta'lim muassasalarining rasmiy veb saytlari sifatini oshirishda sun'iy intellektdan neft va gaz sohasida foydalanish muammolari	433
<i>Tajetdinova Gulnara Abatbay qizi</i>	
Развивать личностные качества учащихся на уроках географии	437
<i>Шадиева Нигора Шариповна, Нуруллоева Нилуфар Рузимбоевна</i>	

Ilk yoshdagi bolalar nutqi rivojlanishini psixologik xususiyatlari.....	442
<i>Axmedova Muyassar Xadimatovna, Rajabova Sarvinoz Raxmon qizi</i>	
O'quvchilarda mustaqil ta'lim faoliyatini shakllantirishda kognitiv va metakognitiv strategiyalarning o'zaro integratsiyasi	445
<i>Boymonov Hoshim Isroilovich</i>	
Socio-Psychological Characteristics of the Impact of Social Stigma on the Psycho-Emotional State of Women Experienced in Domestic Violence	449
<i>Dumarova Gulfira Kozimbekovna</i>	
Interfaol o'qitish metodlari orqali o'quvchilarda kommunikativ qobiliyatni rivojlantirish texnologiyasi.....	452
<i>Jalilova Sevinch Shuhrat qizi</i>	
Akmeologik yodashuv asosida o'quvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash metodikasi.....	455
<i>Kuchkorova Ozoda G'ayrat qizi</i>	
Sportchilarning jismoniy tayyorgarliklari	459
<i>Madaminov Oribdjan Nishanbayevich</i>	
Psixokorreksiya va psixodiagnostikada proektiv metodning qo'llanishi.....	462
<i>Narbasheva Mexri Achilovna, Odinayeva Farangiz Ilxombek qizi</i>	
Talabalarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirishning psixologik jihatlari	465
<i>Safayev Nuriddin Salixovich</i>	
Bolalar nutqini o'stirish jarayonida milliy tarbiyani yo'lga qo'yishning pedagogik imkoniyatlari	469
<i>Valijon Qodirov, Umarova Mubina Ziyoyidin qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodkorlik rivojlanishining psixologik-pedagogik xususiyatlari.....	473
<i>Xolboyeva Gulnora Ulashovna, Hamidova Anisa Olimovna</i>	
O'quvchilarning informatika va axborot texnologiyalari fanidan mustaqil o'quv faoliyati natijalarini baholash metodikasi (IIV akademik litseylarida iivakademik.uz veb-platformasi misolida).....	476
<i>Axmedov Yodgorbek Olimjonovich</i>	
Влияние цифровых технологий на современное общество.....	482
<i>Абдукаримова Шахноза Набиевна</i>	
Mantiqiy tafakkurning falsafiy asoslari va zamonaviy tafakkur turlari (kliplik, tanqidiy, kreativ tafakkur va boshqalar)	485
<i>Jo'rayev Shuhratbek Maxamadaliyevich</i>	
Aralash ta'lim (blended learning) texnologiyasidan foydalanish orqali tasviriy san'at darslarini samarali tashkil etish.....	488
<i>Olimov Anvarjon Mamirovich</i>	
Biblioterapiyani bolalarga singdirishda o'qituvchining tashkilotchiligi	491
<i>Djabborov Ma'sud, Norova Maftuna Karimovna</i>	
Sportchilarning jismoniy tayyorgarlik jihatlari tahlili.....	493
<i>Madaminov Oribdjan Nishanbayevich</i>	
Raqamli muhitda ta'lim sifati nazoratini boshqarish mexanizmlarining nazariy asoslari.....	496
<i>Sattoriy Shohruh Abdijabbor o'g'li</i>	
O'zbekiston tarixidagi zamonaviy jarayonlarni falsafiy tahlil asosida o'qitish: nazariy va metodologik yondashuvlar	500
<i>Abdullayeva Asila Abdulxodiyevna</i>	
Methods for Enhancing English Speaking Skills in the Classroom	504
<i>F. Kh. Eshboyeva, Mamayusupova Nihola Ulugbek kizi</i>	
Jamiyatdagi o'zgarishlar va til rivoji	509
<i>Igamnazarova Nafisa Saidnazarovna</i>	
Ta'lim sifati oshirishda fanlararo integratsiyaning dolzarbligi va ahamiyati.....	514
<i>Ismoilova Gulrux Ulug'bekovna</i>	
Sociocultural Factors Influencing Language Learning Among Central Asian Students.....	519
<i>Mamataliyev Davronbek</i>	
IB kelajak ta'limining asosiy jihatlari	523
<i>Mirzayeva Faroxat Odiljonovna</i>	

O'qish savodxonligi mashg'ulotlarida ertak va maqollardan foydalanish orqali o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	528
N. Q. Olimova, X. Xamidova	
Pedagoglarda frustratsion tolerantlik bo'yicha tafovutlarning ifodalanishi	532
Nurmatov Nurhayot Nurziyat o'g'li	
Gamifikatsiya texnologiyasining boshlang'ich ta'limdagi pedagogik samaradorligi	538
Nurniyazova Albinaxan Saparniyazovna	
Teatr pedagogikasining bo'lajak tarbiyachilar kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishdagi o'rni	542
Nurova Rohila Ismoil qizi	
Bolalar kvazimuloqotining psixologik xususiyatlari	547
Yuldasheva Dilafuz Maxamadaliyevna	
Педагогические условия формирования у старших дошкольников основ экономической культуры ..	550
Жураева Наргиза Таировна, Азимова Махбуба Хасановна	
Развитие лексико-грамматического строя речи у детей старшего дошкольного возраста в проектной деятельности	553
Жураева Наргиза Таировна, Алимова Зилола Закировна	
Обогащение представлений старших дошкольников о разных странах мира в детской проектной деятельности	556
Жураева Наргиза Таировна, Дониёрова Шахзода Зафаровна	
Использование дидактических игр для развития коммуникативных умений в группе детей старшего дошкольного возраста	560
Жураева Наргиза Таировна, Рахманова Гуласал Рахматуллаевна	
Развитие творческих способностей дошкольников средствами музыкального фольклора	564
Жураева Наргиза Таировна, Хашимова Хилола Абдусаттаровна	
Karalli va takroriy limitlar orasidagi bog'liq	568
Mambetturdiyev Muxammedali	
Современные заимствования в русском языке (названия фаст-фуда)	572
Рабиева Рухшона Бобохоновна	
качественное высшее образование - основа инновационного прогресса Узбекистана	576
Расулов Илхом Инамович	
Texnologiyalar yordamida og'zaki tarjimoni takomillashtirish:	
AI va avtomatik translyatsiya tizimlarining imkoniyatlari	580
Rajabova Umida Rajab qizi	
Kompyuter grafikasi vositalari yordamida ta'lim jarayonini tashkil etishning pedagogik asoslari	583
Ergasheva Dilafuz Chori qizi	
A Conceptual Teacher Digital Competence Model for Vocational Education	587
Alisher Jumanov, Guloyim Rakhimboyeva	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetentligi tushunchasi	591
Sa'dullayeva Nafisa Ilhomjon qizi, Abdullayev A'zimjon Abduvali o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalar iqtidorini rivojlantirish muammosining pedagogik-psixologik talqini	594
Sapayeva Gulnoz Azimbayevna	
Zamonaviy va an'anaviy tarbiya uslublarining maktabgacha yoshdagi bolalarga psixologik ta'siri. O'zbekiston oilalarida qiyosiy tahlil	600
Tursunova Aziza Ixtiyorovna	
Tarbiyachi faoliyatida tarbiyalanuvchi shaxsni rivojlantirishning zamonaviy psixologik-pedagogik yondashuvlari	603
Yusupova Vasilva Yangibayevna	
Профессиональная этика педагога высшего учебного заведения	606
Журабекова Хабиба Мадаминовна	
Boshqaruv kompetentligini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar va pedagogik texnologiyalar	609
O'rmonov Elmurod Mamasoliyevich	

Umumta'lim maktabi o'quvchilarining kreativ fikrlashini tarbiya darsligi vositasida rivojlantirish	612
<i>Abdisharipova Shaydo Bahtiyor qizi</i>	
The Effectiveness of Visual Teaching Methods in Developing Self-Directed Learning Competence Among Undergraduate Mehnat Muhofazasi va Texnika Xavfsizligi Students	615
<i>Abdullayeva Mukhlisakhon Akhrorjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda innovatsion ta'lim texnologiyalarini qo'llashda xorij tajribasi	620
<i>Aliyeva Ravshanoy Zaripovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda axborot texnologiyalari fanini o'qitishning tashkiliy shakllari va ta'lim vositalari	624
<i>Daniyarova Sarbinaz Maxsetovna</i>	
Nutq madaniyatini shakllantirishda kommunikativ yondashuvning nazariy asoslari	627
<i>Davlatova Nigora Berdimurot qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oila o'rtasidagi hamkorlikni tizimli boshqarishning ilmiy-pedagogik asoslari	631
<i>Fotima Uralovna Jumanova, Muxamatova Gulmira Erkinjon qizi</i>	
Yosh mutaxassislarda ijtimoiy muhitga moslashishda emotsional intellektning namoyon bo'lishi	635
<i>G'affarova Nazira Fayzulla qizi</i>	
Ko'p ma'noli so'zlarning badiiy matnda qo'llanilishi	639
<i>G'ulomova Zilola Rafiqjon qizi</i>	
Oilaviy munosabatlarda er-xotin bir-birini o'zaro tushunishining o'ziga xosligi va ahamiyati	642
<i>Ibaydullayeva Umida Rustamjonovna</i>	
Gospital maktablar faoliyatini tashkil etishda Buyuk Britaniya, AQSh, Finlyandiya, Germaniya va Gretsiya tajribalardan foydalanish	646
<i>Isakulova N. J.</i>	
Interactive Approaches to Developing EFL Learners' Listening Skills	650
<i>Isayeva Umida</i>	
Global o'zgarishlar sharoitida yoshlarning ijtimoiy-psixologik muammolari	653
<i>Kudratova Lola Ravshanovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda tezkor hisoblashga o'rgatishning samarali usullari	656
<i>Mamasaidova Muhabbat Abdusalom qizi, Akbaraliyeva Marjona Xurshid qizi</i>	
Integrativ yondashuv asosida bolalarga ingliz tilini o'rgatish	660
<i>Marasulova Dono Nigmatullayevna</i>	
Sun'iy intellekt asosidagi chatbotlardan foydalanib 10-sinfda fizika masalalarini o'rgatish metodikasi	665
<i>Matenova Go'zzal Djumabayevna</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilariga ona tilini o'qitish metodlarini takomillashtirish	671
<i>Muminova Munajat Yuldashevna</i>	
Bolalarning etnopsixologik xususiyatlarini rivojlantirishning psixologik shart-sharoitlari	675
<i>Norbekova Barno Shavkatovna</i>	
Qashqadaryo viloyati maktablarida yangi baholash tizimini joriy etishning ta'lim sifati ko'rsatkichlariga ta'siri	679
<i>Panjiyev Maqsud Aliqulovich</i>	
O'zbek tilida gapirish ko'nikmasini rivojlantiruvchi o'quv topshiriqlarini tanlash mezonlari	683
<i>Polvonova Shahnoza Faxriddinovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda yil fasllariga oid materiallarni innovatsion-integratsion yondashuvlar asosida o'rgatish metodikasini samaradorligini oshirish	686
<i>Rajabova Muxayyo Komilovna</i>	
Pedagogik jarayonda bilimlar integratsiyasi orqali tahlil qobiliyatini shakllantirish yo'llari	691
<i>Rustamova Latofat Istam qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda texnologiya fanini o'qitishda innovatsion yondashuvlar	694
<i>Rustamova Manzura Mirkamolovna, Zamira Talipova</i>	
Zamonaviy raqamli jamiyatda oilaviy qadriyatlar transformatsiyasi va uning yoshlar ongiga ta'siri	697
<i>Rasulova Dildora Shuhratovna</i>	

Insondagi hayotiy tanlov bilish psixologiyasining sohasi sifatida.....	703
S. S. Shukurulloeva	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni shakllantirish	708
Sharofova Feruza Qavmiddinbek qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda interaktiv metodlardan foydalanish.....	713
Xilola Ochilova Sheraliyevna	
Yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashda munosabatlar tizimini rivojlantirishning pedagogik-psixologik omillari.....	716
Xujaniyozova Oygul Rajabovna, Ibodullayeva Sharifaxon Oybek qizi	
Kurashchi qizlarning texnik harakatlarining kinematik va kinetik modellashtirish	721
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi	
O'smirlik davridagi inqiroz va uning muammolarining psixologik rivojlanish mexanizmlari	725
Xujaniyozova Oygul Rajabovna, Maksudbekova Shaxzoda Sherzod qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ijodiy faoliyat asosida bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishning o'ziga xosligi	730
Yuldasheva Shoxida Botirovna, Menlimuratova Gulsanem	
Взаимосвязь защитных механизмов и психологической устойчивости подростков в условиях цифровой среды	734
Алимова Елена Геннадьевна	
Narrativ materiallar vositasida oilada o'smir yoshdagi bolalarda kitobxonlikni shakllantirish texnologiyalari.....	740
Yunusova Shahnoza Axror qizi	
Интеграция мультипликации в образовательную среду доо как средство всестороннего развития личности ребенка	745
Терехова Ольга Евгеньевна, Аллазарова Мадина Давронбековна	
Совершенствование речевой культуры студентов	749
Пардабоева Дильфуза Рустамовна	
Использование потенциала искусства в формировании эмоционального интеллекта и социальной компетентности дошкольников	752
Терехова Ольга Евгеньевна, Сайфидинова Мунира Бурхонидиновна	
Теоретические основы проектирования инновационных моделей формирования коммуникативной готовности к школе	756
Терехова Ольга Евгеньевна, Абдурауфова Хилолахон Шахобитдин кизи	
Теоретико-методологические основы формирования логического мышления старших дошкольников посредством интеграции традиционных и интерактивных игр	760
Терехова Ольга Евгеньевна, Рахимова Гулноз Эркиновна	
От репродукции к авторству: поэтапная система развития языковой креативности в старшем дошкольном возрасте	764
Терехова Ольга Евгеньевна, Каримова Регина Равильевна	
Опытно-экспериментальное исследование формирования нравственно-волевых качеств дошкольников в условиях доо средствами национальных игр	768
Терехова Ольга Евгеньевна, Хакимова Одина Шермухамматовна	

GOSPITAL MAKTABLAR FAOLIYATINI TASHKIL ETISHDA BUYUK BRITANIYA, AQSH, FINLYANDIYA, GERMANIYA VA GRETSIYA TAJRIBALARDAN FOYDALANISH

Isakulova N. J.

Pedagogika fanlari doktori, professor, O'zDJTU

Annotatsiya: Mazkur maqolada gospital maktablar faoliyatini tashkil etish va rivojlantirishda xorijiy davlatlar tajribasidan foydalanish masalalari tahlil qilinadi. Xususan, Buyuk Britaniya, AQSH, Finlyandiya, Germaniya va Gretsiyada sog'liqni saqlash muassasalari huzurida faoliyat yurituvchi gospital maktablarning tashkiliy-huquqiy asoslari, o'quv jarayonini tashkil etish mexanizmlari hamda pedagogik yondashuvlari o'rganiladi. Tadqiqot davomida gospital maktablarda individual ta'lim, inklyuziv yondashuv, masofaviy o'qitish va psixologik-pedagogik qo'llab-quvvatlash tizimlarining ahamiyati yoritiladi. Shuningdek, mazkur ilg'or tajribalarni milliy ta'lim tizimiga moslashtirish imkoniyatlari va ularni amaliyotga joriy etish bo'yicha takliflar ilgari suriladi.

Kalit so'zlar: kasalxonalar huzuridagi maktablar, amaliy yo'naltirilgan gospital maktablar, statsionar va reabilitatsiya markazlari huzuridagi maktablar, tematik gospital maktablar, masofaviy ta'lim dasturlari asosida faoliyat yurituvchi maktablar, inklyuziv gospital maktablar.

Abstract: This article examines the use of international experience in organizing and developing hospital schools. Based on the practices of the United Kingdom, the United States, Finland, Germany, and Greece, the study analyzes the organizational and legal foundations of hospital schools operating within healthcare institutions, as well as the structure of the educational process and applied pedagogical approaches. Particular attention is paid to individualized instruction, inclusive education, distance learning technologies, and systems of psychological and pedagogical support for children undergoing long-term medical treatment. The paper also explores the possibilities of adapting best international practices to the national education system and offers practical recommendations for the effective implementation of hospital-based education models.

Key words: hospital-based schools, practice-oriented hospital schools, schools in inpatient and rehabilitation centers, thematic hospital schools, schools working with distance learning programs, inclusive hospital schools.

Аннотация: В статье рассматриваются вопросы использования зарубежного опыта в организации и развитии деятельности госпитальных школ. На примере Великобритании, США, Финляндии, Германии и Греции анализируются организационно-правовые основы функционирования госпитальных школ при медицинских учреждениях, особенности построения учебного процесса и применяемые педагогические подходы. Особое внимание уделяется индивидуализации обучения, инклюзивному образованию, использованию дистанционных технологий, а также системе психолого-педагогической поддержки детей, находящихся на длительном лечении. На основе анализа зарубежного опыта обосновываются возможности его адаптации к национальной системе образования и формулируются практические рекомендации по внедрению эффективных моделей госпитального обучения.

Ключевые слова: школы при больницах, практико-ориентированные госпитальные школы, школы при стационарных и реабилитационных центрах, тематические госпитальные школы, школы, работающие с программами дистанционного обучения, инклюзивные госпитальные школы.

KIRISH

Gospital ta'lim – uzoq muddat davolanayotgan va sog'lig'i sababli ta'lim muassasasiga bora olmaydigan bolalarni o'qitishni tashkil etish bilan bog'liq pedagogikaning bo'limidir. Gospital pedagogikasi pedagogikaning bir qismi bo'lib, o'z e'tiborini o'quvchilarning alohida toifasi – uzoq muddatli davolanishga muhtoj bolalarga qaratadi. Pedagogikaning ushbu yo'nalishini amalga oshirish va rivojlantirishning murakkabligi idoralararo

mansubligi bilan belgilanadi: ta'lim, sog'liqni saqlash va ijtimoiy himoya, chunki kasalxonada uzoq muddat davolanayotgan bola birinchi navbatda bemor, ikkinchi navbatda esa o'quvchi hisoblanadi. Bolani davolash jarayonida tibbiy va pedagogik texnologiyalarni birlashtirish keng qamrovli reabilitatsiyani anglatadi ^[2].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

“Nazariy tahlil” metodi orqali gospital maktablar faoliyatini tashkil etishda Buyuk Britaniya, AQSH, Finlyandiya, Germaniya va Gretsiya tajribalaridan quyidagilarda foydalanish mumkin:

- gospital maktablar faoliyatini alohida huquqiy maqom bilan belgilash;
- davolanish muddati uzoq bo'lgan bolalar uchun majburiy ta'lim kafolatlarini joriy etish;
- individual ta'lim rejalarini normativ hujjatlar orqali majburiy qilish;
- asosiy maktab–gospital maktab–oila o'rtasida axborot almashuv mexanizmini yo'lga qo'yish;
- gospital maktablarni maxsus ta'lim tizimi bilan integratsiyalash;
- psixolog, ijtimoiy pedagog va defektolog faoliyatini kuchaytirish;
- nodavlat sektor va xususiy hamkorlik (PPP) asosida moliyalashtirishni yo'lga qo'yish;
- tibbiy-pedagogik konsilium faoliyatini joriy etish;
- gospital maktablar uchun maxsus tayyorlangan o'qituvchilarni tayyorlash;
- baholashda an'anaviy reytingdan ko'ra formativ baholashni qo'llash;
- ta'lim jarayonini bolaning emotsional holatiga mos tashkil etish;
- o'qituvchi–o'quvchi munosabatlarida ishonchga asoslangan modelni joriy etish;
- pedagogik va tibbiy reabilitatsiyani yagona tizimda olib borish;
- gospital maktablarni sog'liqni saqlash tizimi bilan institutsional bog'lash;
- maxsus pedagogika elementlarini joriy etish;
- davolanish–ta'lim–reabilitatsiya integratsiyasini ta'minlash;
- mavjud maktab tizimi doirasida gospital sinflarni tashkil etish;
- kam xarajatli, ammo samarali ta'lim modellarini ishlab chiqish;
- oila va jamoatchilik ishtirokini kuchaytirish;
- madaniy-psixologik qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini kengaytirish.

TAHLIL VA NATIJALAR

Children's Hospital School at Great Ormond Street Hospital and UCH (London, Buyuk Britaniya) gospital maktabining maqsadi tibbiy sharoitlarda imkon qadar akademik ko'rsatkichlarni hamda o'rganishga bo'lgan kognitiv qiziqishni saqlab qolish, shuningdek, majburiy to'xtatilgan o'qish oqibatlarini minimallashtirishdan iborat ^[1].

1-jadval: Buyuk Britaniya gospital maktablari

№	Gospital maktablar	Gospital maktablarning faoliyati
1.	Oxfordshire Hospital School	asosiy e'tibor sifatli ta'lim berish, ijtimoiy o'zaro ta'sir va hissiy kompetentsiya ko'nikmalarini rivojlantirish
2.	Newcastle Bridges Hospital School	har bir o'quvchining salohiyatini qo'llab-quvvatlash, o'rganishga bo'lgan muhabbat va bolaning kasalligi bilan bog'liq ta'limdagi bo'shliq oqibatlarini minimallashtirish ^[1]
3.	Chelsea Community Hospital School	muassasada 4 yoshdan 16 yoshgacha va 16 yoshdan katta bolalar uchun pediatriya bo'limlari mavjud, shuning uchun maktab ushbu parametrlarni hisobga olgan holda ta'lim muhitini tashkil qiladi
4.	Christ's Hospital School	11-18 yoshdagi mustaqil maktab-internat. Maktab 1552 yilda Londonda qirol Edvard VI Xartiyasi bilan tashkil etilgan ^[3]
5.	Royal Hospital School	Maktab 1712 yilda dengiz floti ofitserlarining bolalari uchun tashkil etilgan. 1933 yilda u Angliyaning Sharqiy qismiga, Suffolk okrugidagi Ipswich shahri yaqinidagi Staur daryosi bo'yidagi go'zal Xolbruk qishlog'iga ko'chirildi ^[4]

AQSHda gospital maktablar (Hospital Schools) odatda tibbiy yordam ko'rsatish yoki uzoq muddat davolanishni talab qiladigan bolalar uchun mo'ljallangan ta'lim muassasalaridir. Ushbu maktablar o'quvchilarga sog'liq bilan bog'liq ehtiyojlarini inobatga olgan holda standart maktab ta'limini olish imkonini yaratadi. Bunday maktablarda o'quvchilarga kasallikdan davolanish va dam olish jarayonida ham ta'lim beriladi. Gospital maktablar, asosan, quyidagi holatlarda faoliyat yuritadi:

- davolash muassasalarida joylashgan bo'lib, kasallik yoki jarohatlar tufayli uzoq muddat shifoxonada bo'ladigan bolalar uchun xizmat qiladi;
- gospital maktablarida faoliyat yurituvchi o'qituvchilar maxsus tayyorgarlikka ega bo'lib, ta'lim jarayonini o'quvchilarning sog'liq holatiga moslashtira olishi, shuningdek, tibbiy ehtiyojlar bilan ishlash tajribasiga ega bo'lishi talab etiladi.

Amerikada ko'plab gospital maktablari har bir shtat va shaharda mavjud bo'lib, ular o'quvchilarga ta'lim faoliyatini uzluksiz davom ettirish imkoniyatini yaratadi. Ushbu maktablarning ayrimlari federal yoki shtat hukumati tomonidan moliyalashtirilsa, boshqalari maxsus tibbiy tashkilotlar tomonidan qo'llab-quvvatlanadi. Gospital maktablarida o'quvchilar uchun moslashtirilgan darslar tashkil etilib, ta'lim jarayoni sog'liq holati va davolanish muddatiga muvofiq olib boriladi. Shuningdek, ayrim hollarda onlayn yoki masofaviy ta'lim shakllari joriy etilib, o'quvchilarning individual ehtiyojlariga mos shaxsga yo'naltirilgan yondashuv ta'minlanadi, bunda o'qituvchilar va tibbiy xodimlar o'quvchilarga hamkorlikda individual yordam ko'rsatadilar.

Finlyandiyada gospital maktablar (hospital schools) ham o'xshash tarzda kasallik yoki jarohat tufayli uzoq muddat davolanayotgan bolalar uchun mo'ljallangan maxsus ta'lim muassasalari hisoblanadi. Finlyandiya ta'lim tizimi yuqori sifatli va inklyuzivligi bilan ajralib turadi hamda gospital maktablari ushbu yondashuvning ajralmas qismi sifatida tashkil etilgan. Finlyandiyada gospital maktablari ta'lim tizimining tarkibiy qismi bo'lib, bolalarga sog'liqni saqlash muassasalarida, jumladan, kasalxonalar va reabilitatsiya markazlarida davolanish jarayonida ham ta'limni davom ettirish imkonini beradi. Ushbu maktablarda o'quvchilar uchun individual va shaxsiylashtirilgan ta'lim dasturlari ishlab chiqiladi. Gospital maktablarining asosiy maqsadi bolalarga uzoq muddatli davolanish davrida ham ta'lim jarayonidan uzilmaslik imkoniyatini yaratishdan iborat bo'lib, darslar o'quvchilarning sog'liq holatiga mos tarzda tashkil etiladi. Ta'lim jarayoni individual yoki masofaviy shaklda olib borilishi mumkin, bunda o'qituvchilar tibbiy xodimlar bilan yaqin hamkorlikda ishlaydi. Agar o'quvchilar kasalxona yoki boshqa tibbiy muassasada bo'lsa, ayrim hollarda ta'lim onlayn yoki masofaviy formatda tashkil etiladi, bu esa davolanish muddati uzoq davom etadigan yoki ko'proq dam olish talab qilinadigan holatlarda muhim ahamiyat kasb etadi. Finlyandiyada gospital maktablarida ta'lim shaxsiylashtirilgan yondashuv asosida olib borilib, har bir bola uchun o'quv reja va ta'lim faoliyati uning tibbiy holatiga qarab belgilanadi. Shu bilan birga, gospital maktablarida ijtimoiy-emotsional yordam ham ko'rsatiladi va bu bolaning ta'lim jarayonida psixologik qo'llab-quvvatlanishini ta'minlaydi. Finlyandiya gospital maktablarida sog'liqni saqlash va ta'lim tizimlari o'rtasida yaqin integratsiya mavjud bo'lib, o'qituvchilar va tibbiy xodimlar o'quvchilarning holatidan kelib chiqib hamkorlikda faoliyat yuritadilar.

Germaniyada gospital maktablar tizimi kasallik yoki jarohat tufayli uzoq muddat davolanishi zarur bo'lgan bolalar uchun mo'ljallangan ta'lim muassasalaridan iborat. Germaniya ta'lim tizimi inklyuzivligi va o'zlashtirishni qo'llab-quvvatlashga yo'naltirilganligi bilan ajralib turadi, shu sababli gospital maktablari ham bolalarga sog'liq holatidan qat'i nazar ta'lim olish imkoniyatini taqdim etadi. Germaniyada gospital maktablarining asosiy maqsadi shifoxonalarda uzoq muddat davolanayotgan bolalarga ta'lim jarayonini uzluksiz davom ettirish imkonini berishdan iborat bo'lib, darslar o'quvchilarning individual ehtiyojlari va sog'liq holatiga moslashtirilgan holda tashkil etiladi. Tashkil etilish shakli. Germaniyada gospital maktablari asosan davolash muassasalarida (masalan, kasalxonalar yoki reabilitatsiya markazlarida) joylashgan. O'quvchilar kasallikdan davolanish vaqtida o'qishlari uchun ushbu muassasalar tomonidan taqdim etilgan maktablar mavjud. Har bir mintaqada gospital maktablarining tashkil etilish usuli turlicha bo'lishi mumkin, biroq umumiy maqsad bir xil, ya'ni bolalar uchun ta'limni davom ettirish imkoniyatini yaratishdan iborat. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim. Gospital maktablarida ta'lim o'quvchilarning sog'liq holatiga qarab shaxsiylashtiriladi. O'qituvchilar kasallik yoki jarohat tufayli bolalarning harakatlanish va darslarga qatnashish imkoniyatlarini hisobga olgan holda ta'lim beradilar. Darslar ko'pincha individual tarzda yoki kichik guruhlarda olib boriladi.

Ta'lim metodikasi. Gospital maktablarida ta'lim metodikasi bolalarning sog'liq holatiga moslashtirilgan bo'ladi. Agar bola kasalxonada bo'lsa, o'qituvchilar darslarni kasallik yoki jarohat turiga qarab optimallashtiradilar. Masalan, darslar onlayn yoki masofaviy tarzda olib borilishi mumkin. Shuningdek, bola o'ziga moslashtirilgan dars jadvali va o'quv materiallari bilan ta'minlanadi. Masofaviy ta'lim. Germaniyada gospital maktablarida ayrim hollarda o'quvchilar uchun masofaviy ta'lim imkoniyatlari mavjud. Bu, ayniqsa, kasallik yoki jarohat tufayli shifoxonada yoki uyda bo'lishi zarur bo'lgan bolalar uchun muhimdir. Masofaviy ta'lim o'quvchilarga sog'liq holatiga mos ravishda darslarda ishtirok etish imkonini beradi. Tibbiyot va ta'lim sohalaridagi hamkorlik. Germaniyada gospital maktablarida o'qituvchilar va tibbiyot xodimlari o'rtasida yaqin hamkorlik mavjud. O'qituvchilar bolalar

bilan ishlashda tibbiyot xodimlarining tavsiyalariga asoslanadilar, chunki kasallik yoki jarohat o'quvchining ta'lim jarayoniga bevosita ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ta'lim jarayonida tibbiy ehtiyojlar bilan bog'liq barcha masalalar hamkorlikda hal etiladi. Ijtimoiy va psixologik qo'llab-quvvatlash. Gospital maktablarida ta'lim bilan bir qatorda o'quvchilarga psixologik va ijtimoiy yordam ham ko'rsatiladi. Kasallik yoki jarohat tufayli o'quvchilar ko'pincha psixologik yordamga muhtoj bo'ladilar, shu sababli bunday muassasalarda psixologlar va boshqa mutaxassislar jalb etiladi.

O'qituvchilarning maxsus tayyorgarligi. Gospital maktablarida faoliyat yurituvchi o'qituvchilar maxsus tayyorgarlikka ega bo'lishlari lozim. Ular nafaqat ta'limni yetkazish, balki bolalarning sog'liq holatiga mos ravishda ta'lim jarayonini tashkil etish bo'yicha ham yetarli tajribaga ega bo'lishlari zarur. O'qituvchilar tibbiyot xodimlari bilan yaqin hamkorlikda ishlaydilar, bu esa bolalarga sifatli pedagogik yordam ko'rsatish imkonini beradi. Gretsiyadagi gospital maktablar tizimi kasallik yoki jarohat tufayli uzoq muddat davolanishi zarur bo'lgan bolalar uchun mo'ljallangan maxsus ta'lim muassasalari sifatida faoliyat yuritadi. Ushbu maktablar Gretsiya ta'lim tizimida o'ziga xos o'rin egallab, o'quvchilarning sog'liq holatiga moslashtirilgan ta'limni taqdim etadi. Tizim umumiy ta'lim bilan integratsiyalashgan bo'lib, bolalarga sog'liq holatidan qat'i nazar ta'lim olish imkoniyatini yaratadi. Gretsiyadagi gospital maktablarining asosiy xususiyatlari shundan iboratki, ular davolash muassasalarida tashkil etiladi, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida faoliyat yuritadi, individual va kichik guruhlarda ta'limni yo'lga qo'yadi hamda tibbiyot va ta'lim sohalari o'rtasidagi uzviy hamkorlikni ta'minlaydi. Shuningdek, masofaviy ta'lim imkoniyatlari, ijtimoiy va psixologik qo'llab-quvvatlash tizimi mavjud bo'lib, o'qituvchilarning maxsus kasbiy tayyorgarligi ta'lim sifatini yuqori darajada saqlashga xizmat qiladi. Buyuk Britaniyada gospital maktablar kuchli normativ-huquqiy baza (Education Act, Children and Families Act) asosida faoliyat yuritadi. Ushbu maktablar Local Authorities tomonidan moliyalashtiriladi, individual ta'lim rejasi (IEP) asosida o'qitish yo'lga qo'yilgan bo'lib, raqamli va masofaviy ta'lim keng joriy etilgan.

AQSHda gospital maktablar o'ziga xos tizimni tashkil etib, o'quvchilarning sog'liq holatidan qat'i nazar ta'lim olishlarini davom ettirishga xizmat qiladi. Ular Special Education va Homebound Instruction tizimlari bilan uzviy bog'langan bo'lib, kuchli psixologik-pedagogik xizmatlar ko'rsatadi. Shuningdek, nodavlat notijorat tashkilotlari va xayriya fondlarining faol ishtiroki kuzatiladi. Finlyandiyada gospital maktablari o'quvchilarning sog'liq holatiga moslashtirilgan ta'limni taqdim etib, ularning ta'lim jarayonidan chetda qolmasligini ta'minlaydi. Individual yondashuv, masofaviy ta'lim va davolanish jarayoniga mos darslar orqali o'quvchilar ta'limni davom ettiradilar. Ushbu maktablar ta'lim va sog'liqni saqlash tizimlarining integratsiyasini ta'minlab, inklyuzivlik va tenglik tamoyillarini ustuvor qo'yadi, baholash jarayonida esa stresssiz, rivojlantiruvchi yondashuvdan foydalaniladi. Germaniyada gospital maktablar tizimi kasallik yoki jarohat tufayli uzoq muddat davolanayotgan bolalar uchun ta'limni davom ettirish imkoniyatini yaratadi. Ta'lim jarayoni shaxsiylashtirilgan bo'lib, tibbiyot va ta'lim sohalari mutaxassislari o'rtasidagi hamkorlik, masofaviy ta'lim imkoniyatlari va psixologik-ijtimoiy qo'llab-quvvatlash bilan uyg'unlashtiriladi. Gospital maktablar davlat tomonidan to'liq qo'llab-quvvatlanadi, o'quv dasturlarining moslashuvchanligi va terapevtik yondashuv ustuvor hisoblanadi. Gretsiyada gospital maktablar sog'liqni saqlash muassasalarida joylashgan bo'lib, o'quvchilarga shaxsiylashtirilgan ta'lim, psixologik yordam va masofaviy o'qish imkoniyatlarini taqdim etadi. Ushbu maktablar inklyuziv ta'lim tizimining ajralmas qismi sifatida faoliyat yuritib, madaniy va ijtimoiy moslashuvga alohida e'tibor qaratadi hamda cheklangan resurs sharoitida moslashuvchan ta'limni amalga oshiradi.

XULOSA

Xalqaro tajriba tahlili shuni ko'rsatadiki, gospital maktablar faoliyatini samarali tashkil etish uchun huquqiy kafolatlar, individual yondashuv, pedagogik–tibbiy integratsiya, raqamli texnologiyalar va psixologik qo'llab-quvvatlash tizimi muhim ahamiyat kasb etadi. Buyuk Britaniya va AQSH tajribasi tashkiliy va huquqiy mexanizmlar bilan, Finlyandiya tajribasi insonparvar pedagogika bilan, Germaniya modeli terapevtik integratsiya bilan, Gretsiya tajribasi esa resurslarga moslashuvchanlik bilan ajralib turadi. Ushbu tajribalarni uyg'unlashtirish O'zbekiston sharoitida gospital maktablar faoliyatini samarali joriy etish uchun mustahkam ilmiy-amaliy asos bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Адамян Елена Игорьевна. Опыт госпитальных школ Великобритании и США: цели обучения, воспитания и создаваемая инфраструктура // Проблемы современного образования. 2022. № 2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/opyt-gospitalnyh-shkol-velikobritanii-i-ssha-tseli-obucheniya-vospitaniya-i-sozdavaemaya-infrastruktura> (дата обращения: 02.02.2024).
2. Christ's Hospital School. Помощь с поступлением. Christ's Hospital School – поступление, цены, отзывы – обучение в школе в Англии | Maryadi.
3. Musaeva, D. (2025). "Mehrli maktab"ning faoliyatida gospital ta'lim. Technical Science Research in Uzbekistan, 3(1), 9–12. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/tsru/article/view/64766>
4. Royal Hospital School – школа в Англии для русских детей | Maryadi – зарубежное образование | Дзен.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.